

Andreu Alfaro

¿Què diré jo de Raimon que no m'haja dit Raimon?

Fa alguns dies la Fundació Jaume I concedia els XI premis d'honor que duen el seu nom. El jurat enguany ha decidit lliurar-los a l'escola «La Bressola» i a Raimon. Reproduïm ací el petit discurs que Andreu Alfaro va dedicar al cantautor valencià en l'acte d'entrega.

Un «socarrat», un xiquet de Xàtiva (Phillipville, com escriuria un viatger francès del segle XVIII), Raimon, fou una xamba generosa i jo afegiria que excepcional per a la llengua catalana.

Pensem per un moment en un jove que estudia a la Universitat de València, any 1969, llegeix en castellà, escriu en castellà i fins i tot en castellà intenta fer poesia. De sobte comença a cantar en català.

Segons contem, aquell dia anava de Xàtiva a València, segut en el seient de darrere d'una moto, i espontàniament, li va sortir un crit en valencià, en català de Xàtiva: Al vent, al vent, al vent, però no va dir «al viento, al viento». En aquell temps encara no tenia ni presa de consciència, ni raons culturals, ni res de res, era un xicot que, amb la por o la joia de córrer damunt d'una moto, va cridar al vent, al vent del món, en català; i va nàixer de la seva gola, com la forma natural d'expressar-se al seu carrer Blanc, però al mateix temps, allò va ser com un senyal màgic que més tard ens arribaria a tots. Va ser el primer document nacional d'identitat per a Raimon i per a molts dels que l'escoltaren després. Convindria no oblidar-ho, perquè, amb la desmemòria que estem practicant amb tanta generositat, arribarà un dia en què no ens reconeixem ni nosaltres mateixos davant d'un espill.

Mes Raimon no es quedà aquí, Raimon va anar més lluny, arribà també als qui no parlaven català, perquè en català parlava de llibertat, de por i d'amor, i això és un llenguatge universal dins de la nostra aventura, particular i col·lectiva, que transcorre fins a la mort. L'any 1965 jo vaig fer un di-

bui de Raimon, un Raimon dient «No». Segurament, no sabia com agrair-li les emocions de felicitat que sentia en els seus recitals, i vaig fer-li el dibuix. Després, el vàrem utilitzar per a un programeta de les lletres de les seves cançons; com que jo continuava amb la intenció de fer-li arribar la meua admiració, vaig aprofitar aquell programeta i vaig encapçalar-lo amb aquestes paraules:

«Tothom diu coses
Però hi ha qui diu les coses
[que jo vull dir]
les coses que tu vols dir.
Eixe és Raimon;
la veu d'un poble,
la veu de tots els pobles».

La meua admiració no ha quedat mai satisfeta, ha continuat, i com a bon vampir que sóc, no he parat d'aprofitar els seus poemes per a portar-los al meu treball. Això em fa pensar ara si la meua admiració per a Raimon no haurà estat una subtil coartada per a servir a la meua inspiració.

És possible que amb el que ara vull contar-vos no estiguen d'acord; i pot ser que tingueu raó, però vull contar-ho perquè em va molt bé per intentar explicar el fenomen de l'art en Rai-

mon. Les matemàtiques i la música es pareixen més del que no sembla; a les matemàtiques, els és igual sumar melons que bous o cadires. I a la música, tret d'excepcions, també; i, com a exemple, no en trobaré cap millor que la frase fusteriana «d'aquest Te Deum revolucionari de La Marsellesa». Però amb Raimon això no encaixa, la música està en les paraules, i les paraules i la música són Raimon; res no queda separat, tot és una totalitat, i Raimon és l'única possibilitat d'expressió: i Raimon canta, ¡i com canta!

Jo, que he tingut la fortuna de ser protagonista principal d'una de les seues cançons, vull aprofitar l'oportunitat per a tornar-li la pilota. Ell em diu en la cançó: «Andreu amic, torsimany de metalls»; jo li conteste ací: Raimon amic, torsimany d'emocions. I aquesta crec que és la característica més gran del poeta, traduir intel·lectualment les emocions, comunicar-nos tot allò que passa al nostre entorn; d'una forma pura i clara, íntima i col·lectiva, que ens emociona i ens fa descobrir la felicitat de la realitat humana.

Ara, m'adone que tot el que volia explicar-vos abans

de Raimon i la seua totalitat, música-lletra-cantant, el que volia dir-vos exactament, és que Raimon no és solament un cantautor; és, per damunt de tot, un poeta. I les seues cançons, les seues poesies, estaran sempre al nostre costat, com a part del nostre diari íntim, de la nostra autobiografia col·lectiva.

No sé si les meues paraules hauran estat prou clares per a transmetre el que jo pense de Raimon; ja m'agradaria que alguna cosa m'haja arribat al cor, i dic el cor sense avergonyir-me de la coentor, perquè el cor és encara una paraula vàlida per a comunicar emocions, les que jo sent, i les que sentiu encara molts de vosaltres.

Només em queda afegir una petita anècdota entre amics, i de tot cor. Raimon, no fa molt de temps, en la presentació del teu llibre de poemes, vas dir, referint-te a unes ratlles que jo vaig fer per adornar les teues poesies, que ja no entenies els teus poemes sense les meues ratlles: gràcies. Jo volia dir-te ara a tu, Raimon, que no entenc Raimon sense l'Anàlisi. Analisa que, plena d'amor, de força i de vida, està junt amb tu sempre com un puny. □